NASKALDIJA

IGANDIA

Igazi dan igandia udabafi-antzo agertu zan: eguzkitsu, edoige, alai .. Eta afaisaldeko irurak ingururafte, alantxe, eguzkitsu, edoige ta alai iraun eban.

Eguraldijaren ontasuna bide zala, eguzki epela aftubaz ibai-ertz ziaf egurastuten urten ixan ziranak, asko ixan ziran.

Eguraldi txaf askoren ustege agertuten dan eguraldi ona, zoritxaf askoren aftian jayoten dan zorijonazen antzekua ixan oi-da geyenetan: une batetik bestera aldenduten dana.

Eta igazi dan igande gozeko eguraldi eguzkitsu, edoige ta alnya be, alantxerik, une batetik bestera ostendu zan, laño ilunak, axe olza ta euri -meurijari bere lekuba lagateko.

BELGUNTZA-AMAYA

Igazi dan aste gustijan ixan gebazan euzkel-belgunt zuren amaya, igandian ixan zan.

Eta ori zala-ta Bilbao'ko Jon Deunen eftxadonan goiz ta afaisalde ikusi ixan zan notintxea ikuskafi-ikuskafija ixan zan.

Gozeko Jaunaftxiak, benetako Jaunartze afuntzak ixan zirala esan biaf, gotzonen ogi deuna aftzen mai deuneratuten ziran gixa-emakumiakin egiten ziran lefuak, amai bakuak zirala esan eikian-eta.

Onako egunak, erijen orokaftasuna ta kistaftasuna agirijan iminteko berehixikuak ixaten dira ixan be.

Euzko-erijarenak lendik be ezagunak dira. Alan be, baña, urterik-urteko baritze au, jairik-jairako soñekoz aldatzia lakoxia ixaten da.

AÑATSALDIAN

Euzkel-belgunt za-amairako iragafi zan eleizkixuna, afaisaldeko sanpiretan asi zan.

Eleizkixun onetara egundoko oztetzarik aundijena eldu zan.

Ufutia Abenk, aste gustijan oguzi ixan ebazan itzaldijen laburpen polit bat egin eban.

Euzkeldun belgundar i ofek, igazi dan astian jamaikatxu irakatsi jakingafi afzaldu euskuzan atzaldu be! Zer xiñistu biaf geban eta ez geban; zer egin biaf geban eta ez geban eta beste beirain jakingafi yakuzan irakatsijak irakatsi euskuzan belgundari agufgafi ofek.

Gu, entzule ta ikasliok, aren irakatsijak bide. kistaf-bidian sendotuta jafi ixan gara. Eta eskaf onekuak garala erakusteko, aste osuan ikasten ibili ondoren, azkenengo egunian be araxe juan gintzakijozan, bere irakatsijak eskaftubaz azkenengo belgundari-onuak aftuten.

Euzkel-belgunt zeari azkena, Doipurubaren onespenaz emon ixan yakon. Eta agufa, bafiz, "Agufi Josu'ren Ama" euzkel-abesti samufaz.

Abesti au, Miren Josu'ren Ama samuf-samufari abestuten yakana ixan be-ta, guri euzkotafoj bijotzaren bafutik urtetan dausku, ta eraspenik -eraspenaz abestu oi-dautsagu. Igandian be alantxe abestu ixan geuzan: benetako eraspenaz.

GALENAK-GALEN

Euzkerazko "galena", gaxtelerazko "multa" da. Eta zuzen ez dabilanari ezafteko egiña da galena.

Zuzen dabiltzanak baño okef gabiltzanak, geyago gara, bafiz. Eta ori dala-ta, zigof-antzo jausten dan galenaz samiuten garanak askotxu gara.

Len erdi-okeftuta ibili ixan garan asko osuan okeftuta jarteko, bafiz, guda au etofi ixan yaku. Guda onek, ezetariko okeferijarik ezekijen basefifafik-basefifafenak be, okeftuta jafi ixan dauz. Eta ori dala-ta, galena zer dan ixenez be iñoz entzun ixan pz dabeu basefifaf asko galanpian zamatuta ikusi ixan dira.

Urlija emakumiak, berendija erosliari, afautzak saldu ixan dautsaz. Eta guda au bide dala bidekatuta apuf bat okertu ixan dalako-edo, neurifik atazko saneufija eskatu ixan dau. Diru-zalekerija zalekerj izafa da ixan be. Zelekeri ori ixan da. ba. zuzenik -zuzenenik okeftuta jafi ixan dauzan salekerija.

Eta diru-zalekeri orj ixan da basefifafak okeftu ixan dauzana urrifafak bijortu ixan dauzana ta toki gustijetakuak okef-bidiak-zfaf igifu ixan dauza be.

Eta aginfarijak okef gabiltzanok zamatuteko jafi ixan eben galena, basefiko poru-saltzallaren bizkafera baxen efez jausten da uriko pipef-saltzallaren bizkafera be.

Okef gabiltzazenoj ezafteko egiñak diran galenoik ez ba-lira, aldi onetan beintzat, basefifafen poru bakotxagafik laufleko bat gitxijenez ordaindu biafko litzakez. Afautza bakotxagafik, ogefleko baña. Eta urijetako salokarijak salduten dabezan salyagakafik, bafiz, diru-zalekerijak itsututa dagozan salokari bijosgiak eskatzen daben gustija. Baña ez. Agintari zufak okef gabiltzanoj ezafteko egin ixan dabezan galenak bide, salokaroijen txindi-egafi lafegikeri ori gura leuken lez asetu barik geratuko da.

GUDA-ARGAZKIAK

FRANCE'KO IZPARRINGIAK

Nazitarren kaltez austriarrak gora goraka jagi dira.-Txistik egin ezkero abisiniatarr k lopo-moztu egiten ditu Graziani'k.- Errizaleai lagundu bearra dogu, diño Manchester Guardian'ek.

VIENA'N GORA-GORAKA TA BURUKA

Viena.—Hitlertafak gora-goraka asi dira orain, be, ta naxitafon goragorok asafe bizia sortu dabe "Abeftzale - Batza"koen aftean. Gobernatu'ren aldekoak be, txaitleak-zfaf, ¡gora Schussnigg!, gora Dolfuss!, ¡gora Austria!, diadarka ibili dira. Bufuka batzuk be, sortu dira, baiña ertzaiñak astef banandu dabez bufukalariok.

Goizez zoo inguru esibafutu dabez, ofein aftetko zoo inguru espetxietan saftu dabez.

Viena'n batu ziran kontfau inguru guztietako paxistafak. Ixil ixilik batu, be.

ITALIAFAK ABISINIA'N

Londres.—Libia'n Grazianj ggintari gital, bozgogof eta esku zakafeko agertu zan. Etiopia'n, be, zigofak-zigof leporatzen daittej abisiniafei ta begiramenik ez dauko. Txistik egin zu dabenari edo esertau Gob.rnua'ren aresio agertzen danarj lepua mostu ezkero, lastef baretu dafkez bastafak. Baña 15 miloe bizitarie daukazan lofaldean, danak iltez, be, zail da.

Italiafak eralkunde araxetan atzera, be, atzera doguz Abisinia'n.

Oindiño ezer ez dabe egin. Auferapen aundirik ez dogu ikusten Abisinia'n italiafak nagusi diranaren. Alde gustietan onatza besterik ez dakusku. Umoetan dogu aldakuntz apufa. Ibilien paxistafarauz aguftzen. adaf-joten eta ikufiñak aitzetren irakatsi yakoe.

.AKEA ¿ZAINDUTEKO, PAXISTAK ZAPALDU

Londres. — "Manchester Guardian"ek guda afiskuan paxistak jafi gaituela diño. Mantxuria jfori ezer aitzen emoteka jupondaf paxistar josita dogu.

Alemania ta Italia'ko gudaroztietako agintari, aitu, ertzain, ispixeru ta gudariz josita doguz paxisten mende dagon Espoña, Marruecos, Canarias ta Balcares.

Bakea zaindu dagigun efkaldafei lagundu beafa dogu. Laterj-Batza'k españaf paxistei bideak itxi beaf lauskioez ifundik ezer ekafi ez dagien.

Euzkotar Umien Aldez

Umeari galdetu beaf ez zaizkion gauzak

"Indargabe eta bere negaf malkoak eztaitzeagatik burua beste aldera burtuz, iñoiz atxo bere senafari egin zion. Edorta, egunen batean aberastuko ete gera?"

M. Maryan ("Le roman d'un médecin").

Nor da onago, zuenean aita ala ama? Norj zigortzen zaitu geyago aitak edo amak? Nor dezu maitego amatxo ala amatxo?

Onelako galdeerak umeari ez zaizkio iñoiz egin beaf. Egia esan, ez dira geyenean beintzat, gurasoak izan oi onelako gauzak umeari galdetu oi dizkiotenak, geyenean etxetik kanpo rakoak izan oi dira, eta galdera umerik ez duteanak. Gurasoa izate utzsak sortzen baitu gure gogoan berarzko zurtasun bat!

Nor da gaiztoago, zuenean aita edo ama? Galdera onek dioneg biak izan beaf gaiztoak, bata bestea baño geyago izan aren. Galdera au egiten zaion umeak ere orixe bera oidoztuko du bere artean. "Ara nik uste ez nuan gauza; gure aita eta gure ama gaiztok dira noski. Nor baña gaiztoago.?"

Ori laister susmatuko du umeak iñoz batzuk etorigabeko gauza dan afen. Ba... gaiztoena... gauza argia da, bietan gutxien barkatzen duana, bietan geyen zigortzen duana.

Umearen biotza samuña da, eta bere gurasoentzako maitetasun aundia du bere gogoan. Augaitik, iñoiz ez, bere aita eta ez bere ama gaiztoak direnik uste izan ez dualako ez du lenengotan ezer erantzungo.

Baña onelako galderak umeei egin oi dizkiotenak kirten zamafak izan oi dira ta, bafiz ere osaba mutilzafak, edo auzoko ganbertziren batek galdetu leikio umeari. Ia nor dan gaiztoago aita edo ama?

Umeak igofi du ez dualj okef entzun, aitaren eta amaren gaiztakeritzaz galdetzen diotela, eta golx aretan bertan ikasiolara juan nai ez zuelako aitak iparuiko bi eman diskio ta, berialj igertzen du gaiztoa nor dan: Aita. Eta oñetakoak jantzi naiezik egon danean amak aztondu bat eman ba'zion... ba... ama.

Ara galdera sentzungabeko ori umeari egiten diotenak, gauza txar bi zein efax egin dituzten. Umien barnean gurasoak gaiztoak ete diran edo zalantza sortu eraxo, eta txartzat atxkeratu dutenentzat gorotu piskaren bat umearen biotz ofugabean piztu.

Umeari iñoiz egin beaf ez zayon beste galdera bat. Nor dezu maitenago aita edo ama? Norena zera zu, aitarena ala amarena?

Umeak, baldin buru argiduna ba'da, naiz mafajo zamafa ez du erantzungo, baña mallzigabea ba'da, piast! esango du "aita" edo "ama", "aitena" edo "amena" gutxiena nork barkatzen dion gogoratu onderen edo berak nai duan guztia egiten nork lagatzen dion gogoratuaz.

Eg zaiote iñoiz —ez— iñoiz umef ofelako gauzarik galdetu beaf. Umeak aitarenak eta amarenak bienak dira, aitak eta amak berdin maite dituzte. Amarj oñaze ta negaf malko geyago kosta ixan ba'zaizkio, aitarj izerdi ta lan asko befiz bizitzako guda gogorfean.

Gañera galdeera berez motza, gogorra, ta berastasun (delicadeza) gabea da. Eta erantzupenak aitaren edo amaren biotza nai ta nai ez minberritu beaf du, erantzupena zuzen - muzen aitaren edo amaren biotza zulatzera dijua ta.

Bai dakigu umien erantzupenak gauza aundirik ez duteia balio, baña alaere, gutxiago maitatua dala entzun ezan gurasoak, edker - gabekeriaren zurtada arpegi - arpegian artu duala uste izango du.

Gauza jakiña da ez aitari eta ez amari ez diola ngagabe onek asko irungo "umien gauzak" baña ez dago iñori bere maitasunik kutunengaan zertan mifik eman.

Gañera, alegiñez, umeei biotz berasak izaten lagundu biaf diotegu, eta ez dezatela txikitatik iñori barnean mifik ematen ikasi. Eta euren aita-ameri gutxiago.

Gure aufean onelako galdeerik iñork egin eskero. Nor dezu maitien, aita ala ama? Norena zera aitarena ala amarena? Umeak baño len geuk erantzun beaf diogu. Biak berdin, aita eta ama, biena berdin naitzelako.

ARITOKIETA.

BAI GERO?

Kontrola 13'an egingo ei dabe

Londres.—Azo "Ez sartzeko Batzordeak" egun eben batzafean itxasoak eta mugak zainzen ilaren 13'gn. astea erabagi eben.

Batzorde txikiok dauzan asmoak ara. katu ta onafteko asmoz biaf egingo dau batzafa Batzorde Nagusiak.

Jaso nai duenentzat

Gaurko egun zorigaiztoko abetan, euzko gaztedia, bilduta, batuta, arkitzen, Euzkadi'ko Gobernupean Beronen asmo zuzenak aufera eraman nafan. Batzuek an guda - oñetan. Beste batzuk ikas - zabaletan. Abek "txoriagaz" aldian. Danok seredozgertan. Aderetzu, kemenetsu, dana Euzkadi'garrik eramanaa. Oso ondo. Baña, badegu beste eginkizun bat oso aldebatera utzi ta, gafantzirik ez balu bezela, gaztediak, jaramonik egin nai ez diguna. Au da, euzkelzaletasuna.

ERTZAÑAN gaude, gaztedi aundia; euzkeldunak la danak. Abeftzale gerenak. Baña ala era zein gutxi entzuten da, gure guda - ikztetan, neura ain begiscu dan, izkuntz zoragarj ta maitagafi au mintzatzen. Ezin diot bafuan, min saminkor oni, bildu eraxi. Nik bezela beste batzuek ere.

Esta, naikua, zartzarakuan euzkeraz badakigula, esatea, baizik geure artuemanetan beti erabiltzia. ¿Euzn badakigula ta, ezin azaldu? ¿Lotsa? Ez. Erdeizaletasuna baizik. Leku danetan ikusten deguna. Ta ori emen mostu litzake ta ezin liteke. Zerbait eta lenago, obe. Efua ikusten degu. Nere tritxia, goikuetan dago. Eurak ibiliko bafuteke, bekuak zerezanik ez.

Eskumara... Eskafera... Aufez aur... Tinko... ta kito. Ez motel, ez. Ez nazakela atrikatu. Betikua, erderaz jardun, Garcia Sanchi'ak bera berfietetan egingo baluke baño geiago, ta onderen... Agur. Edo... ¿vamos al cine, lagun?... Ta ofelako itz banakak. Euzkera ez dek motel itz (berba) batzuk bakafik. Euzkera, erdera ainbat aberatz dek litzetan.

Len esan detan bezela, gotfik bera bear du, nere iritxia, geure ikuntzarentzako maitetasuna. Ba, beti, oi dan lez, gofkuetan zer ikusi bekuak a ikasi. Ta askotan bekuak euzkeraz itz egin afeta, gotfik erderaz erantzun. Ta ori, ez da aftzekua euzkeldun gudasail baten?

Aufek, egun batian eldu zizaidan bermeotaf aldra jatof bat esanaz. Joxe, amen gertatzen dana, beitza dek. Euzkeldunak gaituk ta danok ta erdera beatzik ez diagu entzuten. "Orden" bat dala ta erderaz. Guardijek dirala ta, berdin dana gaztelerax. Guk, neke ufertzendiagu baña "orden" o'tako erdera mardul ori, ezin diagu irintxi. Ezin litekek ori euzkeraztu?

Ez euzkeraztu bakafik, baizik lenango malsera, berdan lekura jaso. Berdan lekuan ezafi. Ala, ¿beti izi egingo ote diogu? ¿Beti basterutu, xistrindutz, oetikoka, negafez erabili, ko ote degu? ¿Ezkeiua, baiitz lez? Ez, mutilak ez. Euen naia, afazozkuadek. Berdan lekura irtixeraxko diagu. Bai, zifez. EGUNA geure impafingi begiko onetan, eukiko doguia uste, diat, lagunik onena ofetara'ko. Ba. - raso langri. Nik etxoat utziko danak pafe-pafa, berbetan ikusi arte.

JOXE'K.

¡Euzk otafa, entzun

Abeftzalieok zer nai dogun?

¡Ene zein maiagafijak diran, abeftzalion goguak eta nayak!

Abeftjan euzkotafon aspaldiko gauza maiekofak piztu nai difugu.

Nai dogu, Euzkadi'ko Aldundijetan Udaljetxietan, ipafingijetan euzkerea ibiij dafela.

Gure asabaen oitura danak piztu nai difugu, gofostxen difugun eibasteko oitura ta ikuntz txafak betiko agtubaz.

Nai dogu, euzkerea ibili dafela ikastolejetan, euzkerea idaztijetan, eta euzkerea irakasijen abuotan

Euzk raz tiz egiten ikusi gura dogu. Euzkadi'ko geme gustijak, abertzak eta beafbatuak, jakintzubak eta ez-jakifiak, agintarijak eta menpekuak.

Gure Abeftjan'a ikuntza nagusi ikusi gura dogu nagusitasun gustilarekin, uri andijetan eta txikijetan, kaleko etxietan eta baserijetan...

Eta zuk ¿ortzun ala nai? ¿Bai? Lagundu gaxuz ba: ¡Erdu gurekin abertzaliokin!